

Modernistyczne Centrum Gdyni zostało wpisane na Listę światowego dziedzictwa UNESCO. To 18. polski obiekt na prestiżowej liście najcenniejszych dóbr kultury. Wpis ma szczególny wymiar symboliczny, ponieważ przypada w roku obchodów 100-lecia miasta.

Decyzję podjął Komitet Światowego Dziedzictwa UNESCO podczas 48. sesji, odbywającej się w Busan w Republice Korei. Potwierdza on światową rangę gdyńskiego modernizmu i obejmuje go ochroną na mocy Konwencji UNESCO ws. ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego z 1972 roku.

Decyzja o wpisie jest zwieńczeniem wieloletnich starań Miasta Gdyni, urzędników, ekspertów oraz instytucji odpowiedzialnych za ochronę dziedzictwa kulturowego.

Obszar ma powierzchnię 87,90 hektarów. Na jego terenie zlokalizowanych jest około 450 budynków, z których większość to kamienice zbudowane w zwartej zabudowie kwartałowej. Według przyjętego w II połowie lat 20. XX wieku wzorca kamienice łączą funkcję mieszkalną (na kondygnacjach powyżej parteru) z funkcją handlowo-usługową (w parterach). Oprócz tego w centrum funkcjonują budynki publiczne, takie jak np. dworzec, hala targowa, kościoły, banki czy szpital.

Pierwszym oficjalnym krokiem było złożenie wniosku o zgłoszenie Gdyni na Listę informacyjną UNESCO we wrześniu 2019 r. Następnie, w lutym 2023 r., wniosek o wpis na Listę światowego dziedzictwa UNESCO, przygotowany przez Urząd Miasta Gdyni i zarekomendowany przez Komitet do spraw Światowego Dziedzictwa Kulturowego w Polsce przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego, został przekazany do dyrektora Centrum Światowego Dziedzictwa UNESCO w Paryżu.

Tegoroczna decyzja Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO o wpisie Gdyni na Listę światowego dziedzictwa UNESCO to również sukces wielu pokoleń zaangażowanych w ochronę gdyńskiego dziedzictwa – władz samorządowych, ekspertów, konserwatorów zabytków, organizacji społecznych oraz mieszkańców – którzy od lat troszczą się o zachowanie wyjątkowego modernistycznego oblicza miasta.

– Teraz czas na działania, które pomogą nam ten wpis maksymalnie wykorzystać oraz dbać o historię i nasze dziedzictwo. I tutaj jasna deklaracja z mojej strony. Gdynia nadal będzie inwestować w to modernistyczne dziedzictwo. Co robimy dzisiaj? Wspieramy właścicieli budynków, którzy podejmują się prac konserwatorskich, restauratorskich czy remontowych. Mamy rozwiązanie, które jest w pewien sposób unikatowe w skali kraju, ponieważ dotacje otrzymują nie tylko właściciele zabytków wpisanych do rejestru budynków, ale również tych budynków, które formalnie nie są zabytkami, ale znajdują się w granicach naszego dobra wpisanego na listę UNESCO. Nasze wsparcie będzie jeszcze większe, ale warto wspomnieć, że od 2025 roku każdego roku przeznaczamy na ochronę naszych budynków co najmniej 2 mln zł. Z tego 1,2 mln zł trafia do programu dotacji dla właścicieli nieruchomości, a 800 tysięcy, czyli resztę, która pozostaje, przeznaczamy na działania prowadzone bezpośrednio przez miasto. Planujemy, że ten budżet będzie systematycznie rósł, minimum 10% każdego roku – powiedziała podczas konferencji Aleksandra Kosiorek, prezydent Gdyni.

Modernistyczne Centrum Gdyni – dobro o wyjątkowej uniwersalnej wartości

Gdynia stanowi nie tylko przykład wybitnej architektury modernistycznej, ale także symbol odrodzenia państwa polskiego po odzyskaniu niepodległości. Jest świadectwem ambitnej wizji budowy nowoczesnego portu i miasta, które stało się „oknem Polski na świat”. Powstająca od podstaw metropolia była miejscem wdrażania nowoczesnych idei urbanistycznych i architektonicznych, odpowiadających

Na rzecz lokalnej społeczności: Modernistyczne Centrum Gdyni wpisane na Listę UNESCO

Kategoria: Zarządzanie Przestrzenią

Opublikowano: środa, 12, sierpień 2026 10:53

Alicja Cisowska

Odsłony: 61

potrzebom dynamicznie rozwijającego się społeczeństwa XX wieku.

Układ urbanistyczny Gdyni oparto na regularnej siatce ulic oraz harmonijnym powiązaniu przestrzeni miejskiej z portem i Morzem Bałtyckim. Powstające w latach 20. i 30. XX wieku budynki mieszkalne, użyteczności publicznej oraz reprezentacyjne wille na Kamiennej Górze odzwierciedlały najnowocześniejsze wówczas kierunki architektury modernistycznej. Prostota formy, funkcjonalność i racjonalność rozwiązań architektonicznych stały się znakiem rozpoznawczym miasta, które budowano jako nowoczesną metropolię młodego, niepodległego państwa.

Komitet Światowego Dziedzictwa UNESCO uznał Modernistyczne Centrum Gdyni za dobro o wyjątkowej uniwersalnej wartości, wpisując je na Listę jako wybitny przykład zespołu architektonicznego, ilustrującego znaczący etap w historii ludzkości. Decyzja ta potwierdza również wysoki stopień zachowania historycznego układu urbanistycznego i autentycznej tkanki architektonicznej, które w pełni odzwierciedlają wartości modernistycznego założenia.

Źródło: Urząd Miasta Gdyni, MKiDN